

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 69.675/3

van 20 juli 2021

over

een ontwerp van besluit van de Vlaamse minister van Mobiliteit
en Openbare Werken ‘over de toekenning van een verklaring van
vrijstelling voor het nemen van een loods of het gebruikmaken
van loodsen op afstand’

Op 21 juni 2021 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken verzocht binnen een termijn van dertig dagen, van rechtswege verlengd^(*) tot 6 augustus 2021, een advies te verstrekken over een ontwerp van ministerieel besluit ‘over de toekenning van een verklaring van vrijstelling voor het nemen van een loods of het gebruikmaken van loodsen op afstand’.

Het ontwerp is door de derde kamer onderzocht op 13 juli 2021. De kamer was samengesteld uit Wilfried VAN VAERENBERGH, kamervoorzitter, Jeroen VAN NIEUWENHOVE en Koen MUYLLE, staatsraden, Jan VELAERS en Bruno PEETERS, assessoren, en Astrid TRUYENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Dries VAN EECKHOUTTE, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 20 juli 2021.

*

^(*) Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, *in fine*, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, waarin wordt bepaald dat deze termijn van rechtswege wordt verlengd met vijftien dagen wanneer hij begint te lopen tussen 15 juli en 31 juli of wanneer hij verstrijkt tussen 15 juli en 15 augustus.

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

2. In artikel 7, § 2, eerste lid, van het decreet van 19 april 1995 ‘betreffende de organisatie en de werking van de loodsdienst van het Vlaamse Gewest en betreffende de brevetten van havenloods, boot[s]man en diepzeeloads’ wordt de Vlaamse Regering (hierna: de regering) gemachtigd om aan categorieën van vaartuigen en aan gezagvoerders die zij aanduidt, vrijstelling te verlenen van de verplichting om een loods aan boord te nemen. Artikel 7, § 2, tweede lid, 3°, van hetzelfde decreet bepaalt voorts dat de regering in dit verband onder meer een algemene vrijstelling dient te verlenen aan gezagvoerders die binnen een bepaalde termijn een bepaald aantal keren eenzelfde traject afleggen. Artikel 5, § 2, van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2002 ‘betreffende de verscherpte loodsplicht voor vaartuigen in de Belgische territoriale zee en vaarwateren onder de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest’, machtigt de Vlaamse minister die de loodsdienst onder zijn bevoegdheid heeft (hierna: de minister) om de voorwaarden vast te stellen waaraan de gezagvoerder moet voldoen om aan de bekwaamheidsproef te voldoen waarvoor hij moet slagen om de algemene verklaring van vrijstelling te krijgen (1°), te bepalen welke instantie bevoegd is om de algemene verklaring van vrijstelling uit te reiken en desgevallend aan te vullen (2°), de procedure voor de aanvraag en de verdere afhandeling van de aanvraag te regelen (3° en 4°), evenals de inhoud, de organisatie, de procedure en de verdere afhandeling van de bekwaamheidsproef (5°), de regels voor de herkansing vast te stellen (6°), te bepalen wat begrepen wordt onder het traject in het kader van een algemene verklaring van vrijstelling (7°), evenals de geldigheidsduur en de vorm van de algemene verklaring van vrijstelling (8°), de verplichtingen van de verklaringhouder vast te leggen, alsook de controle op de naleving ervan te regelen (9), de voorwaarden, de procedure, de praktische afhandeling en de geldigheidsduur van de verlenging van de algemene verklaring van vrijstelling te bepalen (10°), evenals de voorwaarden waaronder een algemene verklaring van vrijstelling kan worden ingetrokken (11°) en die waaronder, na intrekking, een nieuwe aanvraag kan worden ingediend (12°). Artikel 5/1, § 2, van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2002 voorziet in een gelijkaardige machtiging aan de minister wat de verklaring van vrijstelling voor LNG-bunkerschepen betreft.

Met toepassing van de voornoemde bepalingen strekt het voor advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken ertoe de regeling vervat in het ministerieel besluit van 20 juni 2005 ‘betreffende de toekenning van een verklaring van vrijstelling voor het nemen van een loods of het gebruikmaken van loodsen op afstand’ op te heffen (artikel 38 van het ontwerp) en te vervangen door een nieuwe regeling. In hoofdstuk 2 van het ontwerp wordt de algemene verklaring van vrijstelling geregeld (artikelen 2 tot 19). Hoofdstuk 3 van het ontwerp bevat de regeling van de verklaring van vrijstelling voor LNG-bunkerschepen (artikelen 20 tot 37). In hoofdstuk 4 wordt, naast de vermelde opheffing van het ministerieel besluit van 20 juni 2005, in een overgangsregeling voorzien (artikelen 39 en 40).

RECHTSGROND

3.1. Het ontwerp vindt in beginsel rechtsgrond in de hiervoor vermelde artikelen 5, § 2, en 5/1, § 2, van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2002, die op hun beurt rechtsgrond vinden in artikel 7, § 2, tweede lid, 3°, van het decreet van 19 april 1995.

Voor een aantal bepalingen van het ontwerp moet de rechtsgrond evenwel nader worden onderzocht.

3.1.1. De bescheiden of de afschriften daarvan die overeenkomstig de artikelen 3, § 1, tweede lid, en 21, § 1, tweede lid, van het ontwerp bij de aanvraag moeten worden gevoegd, impliceren dat persoonsgegevens die onder het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer vallen, worden verwerkt. Hetzelfde geldt voor de meldingsplicht waarin de artikelen 12 en 30 van het ontwerp voorzien.

Op de vraag welke wettelijke grondslag hiervoor voorhanden is in het licht van het wettigheidsbeginsel vervat in artikel 22 van de Grondwet, antwoordde de gemachtigde:

“De rechtsgrond hiervoor is art. 7§2, 3° van het Decreet van 19 april 1995 betreffende de organisatie en de werking van de loodsdienst van het Vlaamse Gewest en betreffende de brevetten van havenloods, bootman en diepzeeloods.”

3.1.2. Zoals vermeld (opmerking 2) wordt de regering in artikel 7, § 2, tweede lid, 3°, van het decreet van 19 april 1995 gemachtigd om een algemene vrijstelling te verlenen aan gezagvoerders die binnen een bepaalde termijn een bepaald aantal keren eenzelfde traject afleggen. In het derde lid wordt gepreciseerd dat die algemene vrijstelling wordt verleend aan de betrokken gezagvoerder en niet aan een vaartuig, aan een scheepvaartlijn of aan een reder, dat ze slechts geldt voor het betrokken traject en dat ze bovendien is beperkt om met één welbepaald vaartuig of met vaartuigen van hetzelfde type te varen.

Voor zover de verwerking van persoonsgegevens die de voormelde bepalingen van het ontwerp inhouden, een intrinsiek gevolg is van de algemene vrijstellingsregeling waarin artikel 7, § 2, van het decreet van 19 april 1995 voorziet, kan worden aangenomen dat geen afzonderlijke wettelijke basis is vereist voor de regeling van de verwerking van de persoonsgegevens die daarmee rechtstreeks verband houden.¹

De in de artikelen 3, § 1, tweede lid, en 21, § 1, tweede lid, van het ontwerp vermelde gegevens, die in wezen beperkt zijn tot gegevens in verband met de gezagvoerder op wie en het vaartuig of de vaartuigen van hetzelfde type waarop de aangevraagde verklaring van vrijstelling betrekking heeft, lijken inderdaad rechtstreeks voort te vloeien uit de algemene

¹ Zie adv.RvS 66.344/3 van 11 juli 2019 over een ontwerp dat heeft geleid tot het koninklijk besluit van 3 november 2019 ‘tot wijziging van het koninklijk besluit van 9 oktober 2017 tot uitvoering van de wet van 7 mei 2017 betreffende klinische proeven met geneesmiddelen voor menselijk gebruik’, opmerking 5; adv.RvS, 67.906/1/V van 16 september 2020 over een ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering ‘betreffende steun aan hotels en aparthotels in het kader van de gezondheidscrisis Covid-19’, opmerking 3.6; adv.RvS 68.030/3 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 30 oktober 2020 houdende de erkenningsvoorwaarden van begeleidingsondernemingen en van begeleiders van uitzonderlijk vervoer en houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 december 2013 betreffende de bescherming van de verkeersinfrastructuur in geval van uitzonderlijk vervoer, opmerking 3.3.

vrijstellingsregeling waarin artikel 7, § 2, van het decreet van 19 april 1995 voorziet, zodat de verwerking van de persoonsgegevens die uit de ontworpen regeling voortvloeit rechtsgrond kan vinden in die bepaling. Hetzelfde geldt voor de in de artikelen 12, eerste lid, en 30, eerste lid, van het ontwerp vermelde gegevens.

Het voorgaande is minder evident voor het vereiste dat een geldige verklaring van medische geschiktheid van de kandidaat voor de zeevaart bij de aanvraag moet worden gevoegd (artikelen 3, § 1, tweede lid, 4°, en 21, § 1, tweede lid, 4°, van het ontwerp). Het loutere gegeven dat de decreetgever in een algemene vrijstelling heeft voorzien voor gezagvoerders die binnen een bepaalde termijn een bepaald aantal keren eenzelfde traject afleggen, houdt op zich niet in dat de gezagvoerders in kwestie hun medische geschiktheid moeten aantonen. Die vrijstellingsregeling lijkt eerder ingegeven door de vaststelling dat sommige gezagvoerders bijzonder vertrouwd zijn met een bepaald traject.² De artikelen 3, § 1, tweede lid, 4°, en 21, § 1, tweede lid, 4°, van het ontwerp creëren echter niet zelf de verplichting voor de gezagvoerder om over een verklaring van medische geschiktheid voor de zeevaart te beschikken. De verplichting om over een certificaat van medische geschiktheid te beschikken vloeit voort uit artikel 102 van het koninklijk besluit van 20 juli 1973 ‘houdende het zeevaartinspectiereglement’.³ In zoverre de in de artikelen 3, § 1, tweede lid, 4°, en 21, § 1, tweede lid, 4°, van het ontwerp vermelde verklaring beoogt aan te tonen dat de gezagvoerder op wie de aanvraag betrekking heeft ook werkzaam mag zijn op een vaartuig, kan ook voor de regeling van de verwerking van persoonsgegevens die in die bepalingen is vervat worden aangenomen dat ze een intrinsiek gevolg is van de vrijstellingsregeling waarin de decreetgever heeft voorzien.

Vermits overeenkomstig artikel 5, lid 1, c), van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)’ de gegevensverwerking beperkt moet zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor de gegevens worden verwerkt (“minimale gegevensverwerking”), zal erop moeten worden toegezien dat de in de artikelen 3 en 21 van het ontwerp bepaalde gegevens niet langer worden bewaard dan noodzakelijk is voor de ontworpen regeling, zijnde in beginsel gedurende de geldigheidsduur van de vrijstelling.

3.2. Naar luid van de artikelen 3, § 4, eerste lid, en 21, § 4, eerste lid, van het ontwerp is voor de deelname aan de bekwaamheidsproef de aanvrager een vergoeding verschuldigd van 2500 euro. Die regeling geldt ook voor de herkansing, waarvoor de examencommissie opnieuw samengeroepen moet worden.

De artikelen 5, § 2, en 5/1, § 2, van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 april 1995 bevatten echter geen machtiging aan de minister om in een retributie te voorzien.

² Zie *Parl.St.* VI.Parl. 1994-95, nr. 716/1, 27.

³ Gevraagd welke verklaring van medische geschiktheid wordt bedoeld, verklaarde de gemachtigde: “Medische geschiktheid is een voorwaarde voor uitoefeningen van het beroep van zeevarende. Deze is voor een STCW certificaat beperkt in de tijd (2 jaar).”

Daarbij komt nog dat overeenkomstig artikel 173 van de Grondwet het aan de decreetgever toekomt de gevallen te omschrijven die aanleiding kunnen geven tot het heffen van een retributie. Gevraagd naar de decretale grondslag voor de retributie waarin de artikelen 3, § 4, eerste lid, en 21, § 4, eerste lid, van het ontwerp voorzien, antwoordde de gemachtigde:

“We menen dat in art. Artikel 7, §2 Loodsdecreet een voldoende rechtsgrond is, maar indien dit niet voldoende wordt acht, zal er een bijkomende decretale basis worden voorzien.”

In artikel 7, § 2, van het decreet van 19 april 1995, of in enige andere bepaling van dat decreet, wordt evenwel geen gewag gemaakt van een vergoeding te betalen voor het verkrijgen van de algemene vrijstelling waarin artikel 7, § 2, tweede lid, 3°, van dat decreet voorziet. In afdeling 5 van hoofdstuk 2 van dat decreet wordt weliswaar de vaststelling en de inning van de loodsgelden “en andere vergoedingen” geregeld, maar de bepalingen in die afdeling hebben geen betrekking op de algemene vrijstelling.

Er moet besloten worden dat er thans geen rechtsgrond voorhanden is voor de artikelen 3, § 4, eerste lid, en 21, § 4, eerste lid, van het ontwerp. Die bepalingen zullen slechts doorgang kunnen vinden nadat de decreetgever in een decretale grondslag heeft voorzien voor de in die bepalingen geregelde retributie en nadat de regering de minister heeft gemachtigd die retributie nader te regelen.

3.3. De regeling om een verklaring van vrijstelling voor een bijkomend vaartuig van hetzelfde type te verkrijgen (artikelen 10, 11, 28 en 29 van het ontwerp) vindt rechtsgrond in respectievelijk artikel 5, § 4, tweede lid, en 5/1, § 4, tweede lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2002. In die bepaling wordt de minister gemachtigd om de voorwaarden en de procedure tot aanvraag en de praktische afhandeling ervan te bepalen, evenals de inhoud, de organisatie en de praktische afhandeling van eventuele bijkomende onderdelen van de bekwaamheidsproef voor die vaartuigen.

3.4. In de rubriek ‘Rechtsgronden’ van de aanhef wordt ook verwezen naar artikel 6 van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2002. Die bepaling bevat evenwel geen machtiging aan de minister en biedt dan ook geen rechtsgrond voor het ontwerp. Die verwijzing moet derhalve worden weggelaten.

ALGEMENE OPMERKINGEN

4.1. Uit de ontworpen regeling vloeit voort dat de aanvraag om een verklaring van vrijstelling te verkrijgen gebeurt door de rederij waarvoor de kandidaat-verklaringhouder in dienstverband werkt, en niet door de kandidaat – zijnde de gezagvoerder aan wie de verklaring wordt verleend. Bij de aanvraag moet het bewijs worden gevoegd waaruit blijkt dat de kandidaat in dienstverband bij de aanvrager werkt op het referentievoertuig en, in voorkomend geval, op een of meerdere vaartuigen van hetzelfde type waarvoor de verklaring van vrijstelling ook wordt aangevraagd (artikelen 3, § 1, tweede lid, 1°, en 21, § 1, tweede lid, 1°, van het ontwerp).

Gevraagd waarom de aanvraag niet langer door de gezagvoerder zelf gebeurt, zoals thans wel het geval is, antwoordde de gemachtigde:

“Een gezagvoerder zal in de regel niet varen met een “eigen zeeschip”. Het zullen de rederijen zijn die in de praktijk het voordeel genieten van de vrijstelling verleend aan een gezagvoerder. Het zullen eveneens de rederijen zijn die de gezagvoerders al dan niet voldoende inzetten op een specifiek traject, waarvoor de vrijstelling werd verleend, om deze vrijstelling al dan niet te kunnen behouden.

Vandaar dat in de procedure is voorzien dat het een aanvrager is, in de praktijk zal dit de rederij zijn waarbij een bepaalde gezagvoerder “in dienstverband” werkzaam is, die de formaliteiten zal vervullen, om een gezagvoerder de mogelijkheid te bieden om de bekwaamheidsproef af te leggen.

De band tussen de gezagvoerder en de aanvrager is op deze wijze in de regelgeving opgenomen.”

4.2. In artikel 7, § 2, derde lid, van het decreet van 19 april 1995 wordt bepaald dat de algemene vrijstelling wordt verleend aan de betrokken gezagvoerder en niet aan een vaartuig, aan een scheepvaartlijn of aan een reder. Uit de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet dat tot die bepaling heeft geleid, blijkt dat hiermee werd beoogd te vermijden dat de in de regelmatige dienst ingezette vaartuigen zonder loods zouden varen onder het gezag van een met het traject minder vertrouwde kapitein.⁴ Die bepaling verzet zich er echter niet tegen dat een aanvraag om een verklaring van vrijstelling te verkrijgen voor een gezagvoerder gebeurt door de rederij waarvoor hij werkzaam is.⁵ Uit de andere bepalingen van het ontwerp blijkt genoegzaam dat de verklaring van vrijstelling wel degelijk aan de gezagvoerder wordt toegekend, en niet aan de rederij die de aanvraag heeft ingediend.

4.3.1. Het voorgaande neemt niet weg dat de ontworpen regeling een dubbele beperking op het vrij verkeer van personen inhoudt.

4.3.2. Vooreerst moet uit het bij de aanvraag te voegen bewijs blijken dat de kandidaat in dienstverband bij de aanvrager werkt. Volgens de gemachtigde wordt met de woorden “in dienstverband” bedoeld dat hij een werknemer moet zijn. Bijgevolg worden andere vormen van tewerkstelling uitgesloten.

4.3.3. Vervolgens wordt in artikel 9 bepaald dat als de verklaringhouder zijn algemene verklaring van vrijstelling wil gebruiken op hetzelfde traject voor een of meer vaartuigen van hetzelfde type, de oorspronkelijke aanvrager van de algemene verklaring van vrijstelling voor het referentievaartuig aan de bevoegde instantie het bewijs bezorgt waaruit blijkt dat de kandidaat in dienstverband bij de aanvrager werkt, maar dan specifiek voor het vaartuig of de vaartuigen van hetzelfde type. Artikel 27 van het ontwerp voorziet in een gelijkaardige regeling voor de verklaring van vrijstelling voor LNG-bunkerschepen. Aldus kan de verklaringhouder niet zonder loods voor een andere rederij op hetzelfde traject met een vaartuig van hetzelfde type als het referentievaartuig varen.

De gemachtigde gaf hieromtrent de volgende toelichting:

⁴ *Parl.St.* VI.Parl. 1994-95, nr. 716/1, 27.

⁵ Al rijst de vraag waarom, in geval van intrekking van de verklaring, het de verklaringhouder lijkt te zijn die overeenkomstig de artikelen 18, 19, 36 en 37 van het ontwerp een nieuwe aanvraag indient.

“Aangezien de kandidaat in dienstverband moet werkzaam zijn bij de aanvrager, is het alleen zinvol om eventuele uitbreidingen van een verklaring van vrijstelling, toe te staan voor andere zeeschepen van de aanvrager waarvoor de kandidaat werkzaam is, en waarvan de aanvrager kan inschatten of de kandidaat in staat zal zijn om ook met dit schip (als het geen vaartuig van hetzelfde type zou zijn) voldoende reizen in en uit op hetzelfde traject te maken, om de verklaring van vrijstelling voor dit schip te kunnen behouden. ”

4.4. De voormelde beperkingen van het vrij verkeer van personen moeten kunnen worden verantwoord door een doelstelling van algemeen belang. Wat het vereiste betreft dat enkel de oorspronkelijke aanvrager van de verklaring van vrijstelling voor het referentievaartuig aan de bevoegde instantie het in de artikelen 9 en 27 van het ontwerp vermelde bewijs kan bezorgen, lijkt de door de gemachtigde gegeven toelichting alvast niet te volstaan. Uit die bepalingen blijkt immers dat ze betrekking hebben op vaartuigen van *hetzelfde* type, terwijl de gemachtigde uit lijkt te gaan van de hypothese dat het om een vaartuig van een ander type zou gaan. Er valt moeilijk in te zien waarom een andere rederij dan de rederij die de oorspronkelijke aanvraag heeft ingediend niet in staat zou zijn na te gaan of een vaartuig van hetzelfde type is als het referentievaartuig waarvoor de verklaring van vrijstelling werd toegekend, en of de gezagvoerder aan wie de verklaring werd toegekend met dat vaartuig van hetzelfde type kan varen.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

5.1. In de rubriek ‘Rechtsgronden’ van de aanhef moet bijkomend worden verwezen naar de artikelen 5, § 4, tweede lid, en 5/1, § 4, tweede lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2002 en moet de verwijzing naar artikel 6 van hetzelfde besluit worden weggelaten (opmerking 3.4).

5.2. Aan de rubriek ‘Vormvereisten’ van de aanhef moet een verwijzing worden toegevoegd naar het thans voorliggende advies van de Raad van State.

Artikel 1

6.1. In artikel 1, 8°, tweede en derde lid, van het ontwerp worden de criteria vermeld om te beoordelen of vaartuigen van hetzelfde type zijn en wordt bepaald dat die vaartuigen worden vermeld op het bijvoegsel van de verklaring van vrijstelling.

Dergelijke materiële regels horen niet thuis in een definitie en moeten derhalve naar hoofdstuk 2 en 3 van het ontwerp worden overgeheveld.

6.2. In artikel 1, 12°, van het ontwerp wordt het begrip “verklaring van vrijstelling voor LNG-bunkerschepen” gedefinieerd als “de vrijstelling van de loodsplicht, vermeld in artikel 6, 1° en artikel 5/1 van het besluit van 15 juli 2002”.

In artikel 6, *eerste lid*, 1°, van het besluit van 15 juli 2002 wordt evenwel geen gewag gemaakt van een verklaring van vrijstelling. Uit die bepaling vloeit weliswaar voort dat een vaartuig dat geheel of gedeeltelijk is geladen met gevaarlijke of verontreinigende goederen in bulk of leeg maar nog niet ontgast is of ontdaan van gevaarlijke residuen, toch geen loods aan boord moet nemen wanneer het ten anker ligt, maar in dat geval is geen verklaring van vrijstelling vereist. Het is allicht de bedoeling te verwijzen naar artikel 6, *tweede lid*, van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2002, naar luid waarvan een vaartuig geen loods aan boord moet nemen indien het een LNG-bunkerschip is waarbij de gezagvoerder over een verklaring van vrijstelling voor deze schepen beschikt.

Artikel 3

7.1. In artikel 3, § 1, eerste lid, van het ontwerp wordt bepaald dat een aanvraag om een algemene verklaring van vrijstelling met de post wordt verstuurd of elektronisch, met schriftelijke bevestiging. Hieromtrent om toelichting gevraagd liet de gemachtigde weten dat het louter de bedoeling is dat de aanvraag schriftelijk gebeurt (zowel per post als per elektronische post) en dat het ontwerp in die zin zal worden aangepast.

Hetzelfde geldt voor artikel 21, eerste lid, van het ontwerp.

7.2. Naar luid van artikel 3, § 1, tweede lid, 5°, van het ontwerp moeten bij de aanvraag twee recente pasfoto's van de kandidaat worden gevoegd, met vermelding van zijn voor- en achternaam en geboortedatum *op de achterkant ervan*. Vermits evenwel de aanvraag ook elektronisch kan gebeuren, in welk geval de foto's in kwestie elektronisch worden doorgestuurd, moeten de woorden "op de achterkant ervan" worden weggelaten.

Hetzelfde geldt voor artikel 21, tweede lid, 5°, van het ontwerp.

Artikel 5

8.1. In artikel 5, § 3, eerste en tweede lid, van het ontwerp wordt bepaald dat de bevoegde instantie, zijnde de afdeling Scheepvaartbegeleiding van het Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust,⁶ beslist of een kandidaat de proefreizen met succes heeft afgelegd, dan wel of hij een extra reeks van drie proefreizen moet afleggen.

Uit artikel 5, § 3, van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2002 vloeit evenwel voort dat de examencommissie belast is met de organisatie en het afnemen van de bekwaamheidsproef en dat de leden van de examencommissie en de gecommitteerde ieder een afzonderlijke beoordeling geven van de bekwaamheidsproef. De meerderheid beslist.

Bijgevolg kan deze bevoegdheid niet aan de bevoegde instantie worden toegekend.

⁶ Artikel 1, 4°, van het ontwerp.

8.2. Nog in artikel 5, § 3, eerste lid, van het ontwerp wordt bepaald dat de bevoegde instantie beslist “op basis van de schriftelijke verslagen van de vergezellende loods en, *in voorkomend geval*, van de vergezellende gecommiteerde”.

Om toelichting gevraagd over de woorden “in voorkomend geval” verklaarde de gemachtigde:

“In de regel, worden de proefreizen uitgevoerd in aanwezigheid van een vergezellende loods.

Op verzoek van de betrokken kandidaat, of op verzoek van de vergezellende loods, kan ook een gecommiteerde aanwezig zijn bij een proefreis.

In deze mogelijkheid is voorzien, met het oog op rechtstreeks toezicht op een proefreis als onderdeel van de bekwaamheidsproef, wanneer bij de betrokken kandidaat of de vergezellende loods, om welke reden dan ook, zich een probleem stelt van vertrouwen.

Dit komt in de praktijk zelden voor.”

In artikel 5, § 3, derde en vierde lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2002 wordt evenwel bepaald dat er een gecommiteerde wordt aangewezen, die belast is met het toezicht op het afnemen van de bekwaamheidsproef en dat de leden van de examencommissie en de gecommiteerde ieder een afzonderlijke beoordeling geven van de bekwaamheidsproef.

Vermits de proefreizen deel uitmaken van de bekwaamheidsproef, vloeit uit het voormelde artikel 5, § 3, voort dat de gecommiteerde in ieder geval moet toezien op het afnemen van die proef en dat hij er ook zijn beoordeling moet geven. Derhalve hebben de woorden “in voorkomend geval” geen bestaansreden.

8.3. In het licht hiervan moet artikel 5, § 3, van het ontwerp worden aangepast.

Hetzelfde geldt *mutatis mutandis* voor artikel 23, § 3, van het ontwerp.

Artikel 6

9. In artikel 6 van het ontwerp schrijve men “het mondeling gedeelte van de bekwaamheidsproef” (in plaats van “het examen”).

Hetzelfde geldt voor artikel 24 van het ontwerp.

Artikel 10

10. Uit artikel 10 van het ontwerp vloeit voort dat als de verklaringhouder zijn algemene verklaring van vrijstelling wil gebruiken op hetzelfde traject voor een of meer vaartuigen van hetzelfde type, de bevoegde instantie kan oordelen dat voor een vaartuig een reeks van drie proefreizen afgelegd moet worden (derde lid) en dat de bevoegde instantie beslist, in

overleg met de voorzitter van de examencommissie, of de kandidaat een extra reeks van drie proefreizen moet afleggen (vijfde lid).

In de artikelen 5, § 4, en 5/1, § 4, van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2002 wordt de minister gemachtigd om de voorwaarden en de procedure tot aanvraag en de praktische afhandeling van een aanvraag voor een verklaring van vrijstelling voor een of meerdere vaartuigen van hetzelfde type voor hetzelfde traject te bepalen, alsook om de inhoud, de organisatie en de praktische afhandeling te bepalen van *eventuele* bijkomende onderdelen van de bekwaamheidsproef voor die vaartuigen.

Op grond hiervan kan worden aanvaard dat de minister het aan de bevoegde instantie overlaat te oordelen of er proefreizen moeten worden afgelegd om een verklaring van vrijstelling te krijgen voor bijkomende vaartuigen van hetzelfde type, zoals in artikel 10, derde lid, van het ontwerp gebeurt.

De beslissing om een *extra* reeks van drie proefreizen op te leggen (artikel 10, vijfde lid, van het ontwerp) impliceert echter dat de eerste reeks van drie proefreizen geen voldoening heeft gegeven. In zoverre die beslissing een beoordeling van een bekwaamheidsproef (de proefreis) impliceert, komt die beslissing om de hiervoor uiteengezette redenen (opmerking 8.1) aan de examencommissie toe, en niet aan de bevoegde instantie. In artikel 11, eerste lid, van het ontwerp wordt overigens bepaald dat de voorzitter van de examencommissie het eindresultaat van de proefreizen meedeelt aan de bevoegde instantie, wat impliceert dat het wel degelijk de examencommissie is die de proefreizen beoordeelt. Artikel 10, vijfde lid, van het ontwerp moet hieraan dan ook worden aangepast.

Hetzelfde geldt voor artikel 28, vijfde lid, van het ontwerp.

Artikel 11

11. Naar luid van artikel 11, tweede lid, van het ontwerp worden de namen van de vaartuigen waarmee de proefreizen met succes worden afgelegd, opgenomen op het bijvoegsel bij de algemene verklaring van vrijstelling.

Uit artikel 10 van het ontwerp vloeit evenwel voort dat er enkel proefreizen moeten worden afgelegd wanneer de bevoegde instantie dat nodig acht. Bijgevolg schrijve men in artikel 11, tweede lid, van het ontwerp dat de namen van de vaartuigen waarmee *desgevallend* de proefreizen met succes worden afgelegd, moeten worden opgenomen op de verklaring, ten einde rekening te houden met de mogelijkheid dat geen proefreizen waren vereist.

Hetzelfde geldt voor artikel 29, tweede lid, van het ontwerp.

Artikel 14

12. In artikel 14 wordt bepaald dat de verklaringhouder of de aanvrager de bevoegde instantie schriftelijk moet inlichten over elke wijziging die van invloed kan zijn op de geldigheid van de algemene verklaring van vrijstelling.

Gevraagd wat wordt bedoeld met “elke wijziging die van invloed kan zijn op de geldigheid van de algemene verklaring van vrijstelling”, antwoordde de gemachtigde:

“Hiermee wordt verwezen naar alle voorwaarden waaraan een kandidaat moet voldoen om een verklaring van vrijstelling te kunnen verkrijgen.

Misschien dient te worden voorgesteld om dit anders te formuleren ?

Concreet, kan dit onder meer omvatten : wijzigingen aan de scheepskenmerken, wijzigingen in de bewijsstukken van de houder van de verklaring van vrijstelling, wijzigingen in de professionele relatie tussen de aanvrager en de houder van de verklaring van vrijstelling, ...

Met andere woorden, het betreft het melden van elke mogelijke wijziging die maakt dat eraan zou kunnen worden getwijfeld dat de houder van de verklaring van vrijstelling op een veilige en correcte manier gebruik maakt van zijn verklaring van vrijstelling.”

Het lijkt inderdaad raadzaam in de ontworpen bepaling nader te omschrijven welke wijzigingen moeten worden gemeld.

Hetzelfde geldt voor artikel 32 van het ontwerp.

Artikel 16

13. In artikel 16, eerste lid, 6°, van het ontwerp wordt bepaald dat de algemene verklaring van vrijstelling zijn geldigheid verliest wanneer er regelmatig formele vaststellingen van ongevallen of bijna-ongevallen zijn waarbij de verklaringhouder betrokken is.

Hieromtrent om toelichting gevraagd stelde de gemachtigde voor om het woord “regelmatig” te vervangen door “geregeld” en de woorden “ongevallen of bijna ongevallen” te vervangen door “incidenten of onveilige situaties”.

Hiermee kan worden ingestemd, voor zover in artikel 34, eerste lid, 6°, van het ontwerp hetzelfde gebeurt.

Artikel 39

14. Naar luid van artikel 39, tweede lid, van het ontwerp zijn vanaf de datum van inwerkingtreding van het te nemen besluit, de bepalingen van afdeling 4 van hoofdstuk 2 ervan van toepassing op de verklaringen van vrijstelling die zijn afgeleverd met toepassing van het ministerieel besluit van 20 juni 2005.

Gevraagd waarom de afdelingen 2 en 3 van hetzelfde hoofdstuk niet eveneens van toepassing worden verklaard, liet de gemachtigde weten dat artikel 39, tweede lid, van het ontwerp in die zin zou worden aangepast.

Bijlagen 1 en 4

15. In titel III ('Proefreizen') van bijlagen 1 en 4 van het ontwerp wordt bepaald dat een kandidaat tijdens de proefreizen wordt vergezeld van een loods en, op verzoek van een van de partijen, van een gecommiteerde.

Om de in opmerking 8.2 vermelde redenen moet de gecommiteerde in ieder geval toezien op het afnemen van de proefreis, die deel uitmaakt van de bekwaamheidsproef, en moet hij er ook zijn beoordeling over geven. Bijgevolg kan de aanwezigheid van de gecommiteerde niet afhankelijk worden gemaakt van een "verzoek van een van de partijen". De tekst van de voormelde bijlagen moet hieraan worden aangepast.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Astrid TRUYENS

Wilfried VAN VAERENBERGH